

The Success of Primary School Administrators in Making The School Attractive to Parents to Contribute The Education^{1 2}

Ali Rıza ERDEM*

Nihal ŞİMŞEK**

ABSTRACT. The aim of this study is to clarify opinions of parents and primary school teachers as to primary school administrators' attracting parents to school. During the study which was performed in the spring semester of 2006-2007 at primary schools, the method of "descriptive screening" was used. The sampling of the study was determined as 315 teachers and 385 parents through "stratified sampling" method. The data which had been collected was analyzed with the programme of SPSS 11.5. According result of the study, the success of primary school administrators in making the school attractive to parents to contribute the education process is in "mid-level" in categories of "school applications" and "attendance of parents" within Denizli city center.

Key words. Primary school administrator, primary school teacher, parents, making the school appealing, education & training

SUMMARY

The aim & significance: The aim of this study is to clarify opinions of parents and primary school teachers as to primary school administrators' attracting parents to school for their contribution. School administrators do not usually indicate a direct effect as teachers themselves on academic success. However, school administration must also build up a participative spirit at school including teachers, students and notably parents and play the leader role to realize academic development.

The method. The population of this study was made up of 2958 teachers as well as 67.000 parents in 2006-2007 spring season within the municipality borders of Denizli city. The sampling of the study was determined as 315 teachers and 385 parents through "stratified sampling method". The first group was comprised of 315 teachers while the second one consisted of 385 parents. The researcher of the study also designed a scale named "the success level in making the school appealing". The collected data was subjected to an analyse process through SPSS 11.5. In analyzing process, factorial values of the items in school applications were seen between 0.41 and 0.71 while it was found to be between 0.46 and 0.77 in parent' attendance.

Findings & discussion. The success of primary school administrators in attracting parents to school for educational contribution is in mid-level according to parents and primary school teachers. While, according to primary school teachers and parents, it was found remarkably high that primary school administrators let the parents know orally about the academic achievement, they agree that primary school administrators seldomly give information in a written form, which means school administrators tend to regard only "oral activities" as virtual informative works. On the other hand, it is also reported that primary school administrators rarely apply to the views of primary school teachers and parents concerning social clubs and other activities. In that way, primary school teachers could be suggested to agree with the parents. Concerning the less attendance than expected, parents may avoid informing or they are likely to focus on academic success at school rather than anything else.

¹ This study is a part of the graduation thesis conducted by Assist. Prof. Dr. Ali Rıza ERDEM concerning "It is the opinion of primary school teachers and parents about making the school attractive for parents by primary school administrators"

² It is an advanced model of the oral declaration discussed on the 17th Congress of National Educational Science in Sakarya dated 1-3rd September 2008

* The Education Faculty of Pamukkale University, arerdem@pau.edu.tr

** Denizli Pınarkent Koyunaliler Primary School, nihal43@gmail.com

İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı

Ali Rıza ERDEM*

Nihal ŞİMŞEK**

ÖZ. Bu araştırmanın amacı ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlamak için öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma 2006–2007 öğretim yılı bahar döneminde yapılmıştır. Araştırmanın örnekleme “tabakalı örnekleme” ile 315 öğretmen ve 385 öğrenci velisi olarak belirlenmiştir. Elde edilen veriler SPSS 11.5 programı ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucuna göre Denizli ili merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “eğitim öğretime katkı sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları “okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorilerinde “orta” düzeydedir.

Anahtar kelimeler: İlköğretim Okulu Yöneticisi, İlköğretim Okulu Öğretmeni, Öğrenci Velisi, Okula Çekme Başarısı, Eğitim-Öğretim

GİRİŞ

Eğitim sistemimizin temelini okullar oluşturmaktadır. Okul, önceden belirlenmiş eğitim amaçlarına uygun olarak, eğitmek istediği öğrencilere, yeni davranışlar kazandıracak ya da istenmeyen davranışlarını kaldıracak yaşantılar hazırlayıp sunan bir sistemdir (Başaran,1996). Bu bağlamda, sosyal, açık bir sistem olan eğitim, toplumsal sistemin bir alt sistemidir. Çünkü eğitim sistemi içinde bulunduğu bütün sistemlerden etkilendiği gibi çıktıları ile bütün sistemleri etkiler. Yani, diğer sistemlerin çıktuları eğitimin, eğitimin çıktuları da onların girdi ve işlemleri olabilir (Sönmez,1997). Okul kendilerine özgü bir örgüttür. Okullar bağlı oldukları üst sistemlere bakıldığında mikro bir sistem, fakat içinde bulunan öğretmen, öğrenci vb. sistemler göz önüne alındığında makro bir sistemdir. Sistem yaklaşımıyla okul bütün yönleriyle ve içinde bulunduğu çevreyle devamlı ilişki içinde bulunan tüm bir yapı olarak ele alınmaktadır. O halde, eğitim hedeflerini düşünürken çocukları ailelerinden ayrı düşünmek olanaksızdır. Çünkü çocuklar aileleriyle bir bütündür.

Okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin genel amacı bir ülkenin geleceği olan çocukların bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticileri bu süreçte öğrencileri daha bilinçli, seçici olmaya yönlendirebilmelidir. Öğrencileri yeni bilgileri öğrenmeye, keşfetmeye özendirilmelidir. Günümüz bilgi toplumunda okul yöneticisi bir eğitim lideri olmak durumundadır ve asıl işi idari düzenden ziyade, öğrencinin öğrenmesi için en uygun öğrenme ortamının oluşturulması amacıyla gayret içinde olmalı ve bilgiye ulaşmayı daha zevkli hale getirmede öğrencilerine daha geniş bir hareket alanı sağlayabilmelidir. Öğrencinin başarısını sağlama sadece öğretmenin değil aynı zamanda okul yöneticisinin de görevidir.

Okul Yöneticilerinin Eğitim-Öğretimle İlgili Görevleri

Geleceğin toplumu, eğitim sistemlerinin yetiştireceği insan tipine göre şekil alacaktır. Ülkeler, küreselleşme sürecine göre eğitim sistemlerini uyarlama ve küreselleşen dünyanın evrensel değerlerine uygun bir eğitimi gerçekleştirme çabası içindedirler (Çelik, 1995). Okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin genel amacı bir ülkenin geleceği olan çocukların bilgi, beceri ve davranış olarak sağlıklı ve verimli şekilde yetişmelerini sağlamaktır. Okuldaki eğitim-öğretim faaliyetlerinin başında okul yöneticileri bulunmaktadır. Okul yöneticileri dönem başında öğrencilerin ve diğer işgörenlerin

* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, arerdem@pau.edu.tr

** Denizli Pınarkent Koyunaliler İlköğretim Okulu, nihal43@gmail.com

amaçlara göre görevlerini yerine getirmelerinde planlama yapmaktadırlar. Planlama sürecinde eğitim-öğretim faaliyetlerinin aksamadan düzenli biçimde gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Eğitim-öğretimle ilgili görev içine, eğitimin zamanlaması, okul takvimi, derslerin öğretmenlere dağıtımı, haftalık ders programı, günlük zaman çizelgesi, yıllık ders planı, günlük ders planı, okulun ders araç-gereç ve eğitim-öğretim sürecine yardımcı olacak kişiler girmektedir (Başaran,1996). Okuldaki eğitim programlarının hazırlanıp uygulanması kadar, bu programların değerlendirmesi de önemli noktadır. Çünkü okul yönetimi okulunda uygulanan eğitim programındaki aksaklıkları görmeli ve görülmesini sağlamalı, bunların nedenlerini tespit etmeli ve yeni çalışmalarını bunlara dikkat ederek yönlendirmelidir. Ancak bu şekilde çocuklara verilen eğitimin niteliği artırılabilir.

Okul yöneticisi okulunu mevcut durumundan istediği duruma nasıl getirebileceğine karar vermelidir. Bunu yaparken eğitim öğretimin niteliğini artırmaya çalışmalıdır. Öğrenci başarısını sürekli gözlemeli, değerlendirmelidir. Okul, ev, öğrenci üçgenindeki tarafların isteklerini ve beklentilerini bilmeli, karşılamak için okul aile işbirliğine önem vermelidir. Çünkü okul yöneticisinin okulda eğitimsel bir iklim oluşmasında büyük bir payı vardır. Bu yüzden okul yöneticisi; okulda kendini bir öğretim lideri olarak görmelidir ve okulda eğitim öğretim etkinliklerine rehberlik etmelidir (Balcı, 1995a).

Okul yöneticileri eğitim kadar önemli bir süreçte öğrencileri daha bilinçli, seçici olmaya yönlendirebilmelidir. Öğrencileri yeni bilgileri öğrenmeye, keşfetmeye özendirilmelidir. Günümüz bilgi toplumunda okul yöneticisi, bir eğitim lideri olmak durumundadır ve asıl işi yönetsel düzenden çok, öğrencinin öğrenmesi için en uygun öğrenme ortamının oluşturulması amacıyla gayret içinde olmalı ve bilgiye ulaşmayı daha zevkli hale getirmede öğrencilerine daha geniş bir hareket alanı sağlayabilmelidir. Öğrencinin başarısı sadece öğretmenin değil okul yöneticisinin de görevidir. Bu nedenle okul yöneticisi okulda eğitimin verimini artırmak amacıyla öğretmen-öğrenci gereksinimlerini öğrenir; gereken rehberliği yapar; özel durumu olan öğrencileri araştırır ve gereken çalışmaların yapılmasını sağlar. Öğrencilerden eğitim etkinliklerine katılmayanların sorunları ile ilgilenir (Kaykanacı, 2000). Okul yöneticisi okulunun varlık nedeninin başarılı öğrenciler yetiştirmek olduğunu unutmamalıdır ve bunun için öğrenen öğrenciler yetiştirmeye özen göstermelidir.

Ağustos 2000 tarih ve 2508 sayılı Tebliğler Dergisi'nin 63. cildinde "Okul-Kurum Müdürleri Görev Tanımları"nın, İlköğretim Kurumları Müdürleri görev listesi içerisinde eğitim-öğretim ile ilgili görevleri aşağıda belirtildiği gibidir:

- a) Eğitim lideri olarak okuldaki eğitim-öğretim ve yönetim görevlerini kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, emir ve çalışma plân ve programlarına uygun olarak yürütür.
- b) Okulu için vizyon ve misyon geliştirir.
- c) Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirlenen temel ilke ve amaçların yanında okulun özel amaçlarını gerçekleştirebilmek için çalışma plânlarını yapar, uygular ve denetler. Okuldaki eğitim-öğretim ve yönetimin bir disiplin içerisinde yürütülmesini sağlar.
- d) Eğitim-öğretim ve yönetimin verimliliğini artırmak, eğitimin kalitesini yükseltmek ve bu konuda sürekli gelişimi sağlamak için gerekli araştırmaları yapar."

Kavak, Ekinci ve Gökçe'ye (1997) göre, okul yöneticileri, yönetim sorumluluğunun yanı sıra, öğretme-öğrenme süreci ile ilgili etkinliklerin planlanması ve uygulanması çalışmalarına doğrudan katılmak durumundadırlar. Okul yöneticilerinin eğitim-öğretimi destekleme ve yönlendirme, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesini sağlama gibi sorumlulukları yerine getirmesi için okulun her ortamında öğrencilerle ve öğretmenlerle birlikte olması, yapılan öğretimi yakından izleyerek paylaşımlarda bulunması gerekmektedir. Okul yöneticisi zamanının çoğunu okulda odasında geçirmekten ziyade eğitim öğretimle ilgili sorunlarla uğraşmalı, bu sorunların çözümüyle ilgili velilerle birlikte kararlar alarak gerekli girişimlerde bulunmalıdır. Okuldaki tüm etkinlikleri eğitimin ve öğretimin geliştirilmesi yönünde birleştirerek öğrenci, öğretmen, velilerin beklentilerini karşılamaya yönelik çalışmalar yapmalıdır. Örneğin değişik öğretim materyalleri sağlamaya çalışabilir veya okulda velilerin de ilgisini çekecek seminerler düzenleyebilir. Bu şekilde okul yöneticisi okulun günlük işlerinden kendini ayrı tutmadığı gibi akademik işlerden de kendini soyutlamamış olur.

Şişman'a (2007) göre, okul yöneticileri öğrencilerin akademik başarıları üzerinde öğretmenler kadar doğrudan etki göstermemektedir. Okul yöneticileri, okulun amaçlarına ilişkin aldığı kararlar, öğretimle ilgili beklentileri, öğretim için gerekli kaynakları sağlaması, sınıf içi öğretim etkinliklerini gözlemesi ve denetlemesi, geliştirmeye çalışması, öğretmenleri değerlendirmesi, okulla çevre ve aile arasındaki ilişkileri güçlendirme ve geliştirme gibi çalışma ve uygulamalarıyla etkili olabilir.

Taymaz'a (1995) göre ise, okulda yapılan eğitimin amacı, yalnız okul duvarları içinde öğrenciye sadece programların gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumu kazandırmakla sınırlı değildir. Okulda yapılan eğitim faaliyetlerinde okul yöneticisi hiçbir zaman kendine sınır tanımamalı, yerinde saymamalıdır. Çevreye açılmalı, öneri ve eleştiriler alarak kendine belirlediği hedefleri geliştirebilmeli ve gerekirse yeni hedefler oluşturabilmelidir.

Okul yönetimi, öğrencilerin okulun istediği yüksek standartlara ulaşması, ilerleme kaydetmeleri, öğretmenlerin etkinliğinin artırılması için birlikte çalışmalı, okul boyunca etkili öğretim ve öğrenmeyi güvence altına alıp bunu sürdürebilmelidir. Yöneticiler, öğretimin niteliğini ve öğrencilerin başarı standartlarını izlemeli, değerlendirmeli ve gelişim hedefleri ortaya koyabilmelidir. Bunun için okul yöneticileri sınıf ortamlarında bulunmaya çalışmalıdır ve öğretmen performanslarını da sürekli gözden geçirmelidir. Bazı okul yöneticileri sınıf ortamından uzun zaman uzak kalmış ya da sınıf deneyimini yaşamadan yöneticilik yapmaya başladıklarından bilgileri teori düzeyinde kalmıştır. Olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulması ve uygun geribildirimlerin sağlanması ve öğretim programının değerlendirilmesi aşamalarında öğretmenlerle işbirliği içinde olduğu kadar velilerin de desteğini almaya önem vermelidir (Çalık, 2003). Okul yönetimi öğretmen, öğrenci ve özellikle veliyi dikkate alan bir okul kültürü oluşturabilmeli, akademik gelişmelerin yaratılmasında önder olabilmelidir.

Öğrenci ve velilerin aktif olarak eğitimin her aşamasında yer almaları özellikle de öğrencilerin kendilerini ilgilendiren konularda katılımı öğrenci merkezli eğitimin ve de daha da önemlisi demokrasinin gereğidir (Zeki, 2006). Okul yönetimi sınıf öğretmenleriyle birlikte; aileleri okulda yapılan her türlü eğitim öğretim faaliyetinden haberdar etmelidir. Çünkü aileler, kendilerini çocuklarının okul yaşamlarının bir parçası olarak hissettiklerinde eğitime daha çok değer verirler. Tanaydın ve Şimşek'e (2002) göre öğrencilerin eğitim hayatlarında onların da birer öğretmen olduklarının velilere vurgulanması, velilerden beklenenleri ve onların da okuldan beklediklerinin açık hale getirilmesi karşılıklı bir güven ortamının sağlayabilir.

Okul yönetimi tarafından, ailelere çocuklarının akademik başarılarıyla ilgili durumlarının gerek sözlü gerekse yazılı olarak bildirilmesi, hem ailenin ilgisini, hem de öğrencinin başarısını artırabilir. Canpolat'ın (2001) belirttiğine göre; *aileler daha çok çocuklarının durumunu öğrenmek için okula gitmektedir*. Ailelerin çocuklarının derslerini ve işledikleri konular hakkında bilgilendirilmesi, ailelerin okula bakış açısını değiştirmesinde yararlı olabilir. Ayrıca, velilere, akademik hedeflerinin neler olduğu, dönem sonunda çocuklarının neler başarabilecekleri konusunda bilgi verilmesi, velilerden, öğrencilerin ders çalışma çizelgelerini takip etmeleri için yardım istenmesi, velilere, öğrencilerin ev çalışma ortamlarının düzenli olması için bazı yönlendirmelerin yapılması ve önerilerde bulunulması (Tanaydın ve Şimşek, 2002) velilerin okul yönetimine güvenlerini artırıcı bir etken olarak düşünülebilir.

Okul yönetiminin, ailelerin ev ortamında öğrenme olgusunu devam ettirebilmeleri için aileleri bilinçlendirmesi de önemlidir. Çünkü eğitim tek taraflı yürütülebilecek bir süreç değildir. Yayıncı'nın (1999) belirttiğine göre; okullarda ailelere yönelik olarak, çocukların eğitime nasıl katkı sağlayacakları, çocuk gelişimi ve öğrenme konularında nadiren eğitim programları düzenlenmektedir. Velilere, çocuklarının eğitim hayatlarında yapmaları ve yapmamaları gereken davranışların neler olacağı konusunda bilgi verildiğinde ve ayrıca, çocukları bir takım temel becerileri kazanırken onlara örnek davranıp zaman tanımları gerektiğinin açıklanmasıyla, çocuğun öğrenmeyi gerçekleştirmesi daha kolay ve bilginin kalıcılığı sağlam olacaktır (Tanaydın ve Şimşek, 2002). Böylece okul yönetimi tarafından verimli ders çalışma yöntemleri konusunda ailelerin bilgilendirilmesi çocuğun başarısının

artırılmasında yararlı olabilir. Evinde çalışma ortamı sağlanan, çalışmanın yanında eğlenmeyi de içeren bir çalışma programı hazırlanan, düşüncelerine saygı gösterilerek fikirlerini açıkça söylemeye ve böylece yaratıcılığa teşvik edilen çocuğun öğrenmeyi gerçekleştirmesi daha kolay olabilir. Böyle bir ortam çocuğun kişilik gelişiminde de önemli bir rol oynayacak, toplum içinde daha rahat bir yer edinmesini sağlayacaktır.

Okul yönetimi her öğrencinin okula kazandırılabilceği ve kazandırılması gerektiği düşüncesinden hareketle, öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenci velilerine destek olmak için elinden geleni yapmalıdır. Okulda gerekli olan sınıfta öğrenme etkinliklerine katılmalarını sağlayıcı sorumluluklar, görevler verilmesi, güven verici ve teşvik edici olunması, kendisinin başarabileceğine inandırılması, sosyal aktivitelere katılmasının sağlanması, iş yapma becerisi kazandırılması, öğrenme güçlüğü gösteren öğrencinin diğer öğrencilerle kıyaslanmaması ve onu olduğu gibi kabullenilmesi gibi (Karlıdağ ve Ertürk, 2003) eğitim öğretim ortamlarını oluşturabilmelidir. Uzman kişilerden görüşler alınmalı ya da bilinçli olmalarını sağlamak amacıyla aileleri uzmanlara yönlendirmelidir.

Araştırmanın Amacı

İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemektir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında (1) ilköğretim okulu öğretmenlerinin (2) öğrenci velilerinin görüşleri nedir?
2. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri; (1) cinsiyete, (2) eğitim durumuna, (3) medeni durumuna, (4) branşına göre bir farklılık göstermekte midir?
3. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında öğrenci velilerinin görüşleri (1) cinsiyete, (2) eğitim durumuna, (3) medeni durumuna, (4) mesleğine (5) öğrencisinin sınıfına göre bir farklılık göstermekte midir?
4. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırmanın yürütülmesinde, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır.

Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2006–2007 öğretim yılı bahar döneminde Denizli ili belediye sınırları içerisindeki ilköğretim okullarında görev yapan 2958 öğretmen ve 67000 veli oluşturmaktadır. Evrenin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından evreni temsil eden örneklem seçilmiştir. Araştırmanın örnekleme “tabakalı örnekleme” ile 315 öğretmen ve 385 öğrenci velisi olarak belirlenmiştir. Birinci grubu 315 öğretmen, ikinci grubu ise 385 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Tabakalama, evrenin alt evrenlere ayrılarak örneklerin bu gruplar içerisinde basit örneklemeyle seçilmesidir (Arıkan, 2004). Örneklemedeki öğretmen ve öğrenci velisi sayısı aşağıdaki formül kullanılarak bulunmuştur (Balcı,1995b).

$$n = \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2} \cdot \frac{1}{1 + \frac{1}{N} \cdot \frac{t^2 \cdot (PQ)}{d^2}}$$

N= Evrenin büyüklüğü

n = Örneklem büyüklüğü

d = Okula Çekme başarı düzeyi(.05)

t = Güven düzeyinin tablo değeri (t: 1.96)

PQ= (.50) . (.50) = .25 maksimum örneklem büyüklüğü için örneklem yüzdesi

Veri toplama aracı

Veri toplama aracının geliştirilmesi için öncelikle literatür taraması yapılmıştır. 9 alan uzmanı ve 1 dil uzmanının görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen görüşler doğrultusunda, araştırmacı tarafından “Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Envanteri” (ÖVOÇBE) adlı bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçme aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler, ikinci bölümde ise ilköğretim okullarında yöneticilerin velileri okula çekme başarısı hakkında öğretmen ve öğrenci velilerinin görüşlerini belirlemeye yönelik “okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorilerinde 21 madde yer almaktadır. Öğretmenlerden ve öğrenci velilerinden her bir maddenin karşısında bulunan “Her Zaman”, “Çoğu Zaman”, “Arasına”, “Hiçbir Zaman” seçeneklerinden birinin işaretlenmesi istenmiştir. Ölçekteki maddeler için düzey aralıkları n-1 formülüyle bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1 Ölçekteki Maddeler İçin Düzey Aralıkları

Düzey Aralığı	Katılma Derecesi
1.00-1.75	Hiçbir zaman
1.76-2.50	Arasına
2.51-3.25	Çoğu zaman
3.26-4.00	Her zaman

“Okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorilerinde 21 maddeden oluşan veri toplama aracının geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için 3 ilköğretim okulunda 48 öğretmen üzerinde pilot uygulaması yapılmıştır. Veri toplama aracı evrenden “random” ve “tabakalama” yöntemi ile seçilen 700 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 11.5 programı ile çözümlenmiştir. Maddelerin faktör yükleri okul uygulamalarında 0.41 ile 0.77; veli katılımında ise 0.46 ile 0.77 arasında çıkmıştır

Tablo 2 Ankette Yer Alan Eğitim-Öğretim Boyutuna İlişkin Madde Numaraları ve Güvenirlik Katsayıları

Boyut	Madde Numarası	Pilot Uygulama		Gerçek Uygulama	
		Cronbach-Alpha (Okul Uygulamaları)	Cronbach-Alpha (Veli Katılımı)	Cronbach-Alpha (Okul Uygulamaları)	Cronbach-Alpha (Veli Katılımı)
Eğitim-öğretim	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21	.93	.95	.92	.94

Veri Toplama Aracının Uygulanması

Araştırmanın verileri 2006–2007 öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. 315 öğretmen, 385 öğrenci velisi olmak üzere 700 anket formu değerlendirme kapsamına alınmıştır.

Değerlendirmeye alınan anketlerin bulgularına göre örneklemdaki öğretmenlere ilişkin genel bulguların dağılımı Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3 Örneklemdaki Öğretmenlere İlişkin Genel Bulgular

Cinsiyete göre dağılımı			Medeni Durumlarına Göre Dağılımı		
	f	%		f	%
Kadın	177	56.2	Evli	278	88.3
Erkek	138	43.8	Bekar	37	11.7
TOPLAM	315	100.0	TOPLAM	315	100.0
Eğitim durumlarına göre dağılımı			Branşlarına Göre Dağılımı		
	f	%		f	%
Önlisans	64	20.3	Anaokulu Öğretmeni	28	8.9
Lisans	231	73.4	Sınıf Öğretmeni	161	51.1
Yüksek Lisans	20	6.3	Rehber Öğretmeni	10	3.2
TOPLAM	315	100.0	Branş Öğretmeni	116	36.8
			TOPLAM	315	100.0

Örnekleme alınana ilköğretim okulu öğretmenlerinin çoğu lisans mezunu, evli ve sınıf öğretmenidir. Örneklemdaki öğrenci velilerine ilişkin genel bulguların dağılımı Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4 Örneklemdaki Öğrenci Velilerine İlişkin Genel Bulgular

Cinsiyete göre dağılımı			Mesleklerine Göre Dağılımı		
	f	%		f	%
Kadın	216	56.1	İşçi	83	21.6
Erkek	169	43.9	Esnaf	48	12.5
TOPLAM	385	100.0	Memur	70	18.2
Eğitim durumlarına göre dağılımı			Çocuklarının Okuduğu Sınıflara Göre Dağılımı		
	f	%		f	%
İlkokul	122	31.7	Serbest Meslek	48	12.5
Ortaokul	56	14.5	Ev Hanımı	136	35.3
Lise	111	28.8	TOPLAM	385	100.0
Önlisans	31	8.1	1.Sınıf	41	10.6
Lisans	55	14.3	2.Sınıf	52	13.5
Diğer	10	2.6	3.Sınıf	49	12.7
TOPLAM	385	100.0	4.Sınıf	51	13.2
Medeni Durumlarına Göre Dağılımı			5.Sınıf	60	15.6
	f	%	6.Sınıf	42	10.9
Evli	353	91.7	7.Sınıf	50	13.0
Bekar	14	3.6	8.Sınıf	40	10.4
Dul	18	4.7	TOPLAM	385	100.0
TOPLAM	700	100.0			

Örnekleme alınan ilköğretim öğrenci velilerinin çoğu kadın, ilkokul ve lise mezunu, evli, ev hanımıdır.

Verilerin Çözümlemesi

Veri toplama aracı ile elde edilen verilerin çözümlemesinde SPSS 11.5 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla standart sapma, ortalama, t testi, tek yönlü varyans analizi gibi betimsel istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır. Veri toplama aracının maddeleri dörtlü derecelendirme ölçeğine göre hazırlanmıştır. “Hiçbir zaman” seçeneğine 1, “Arasına” seçeneğine 2, “Çoğu zaman” seçeneğine 3, “Her zaman” seçeneğine 4 puan verilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

1. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri ele alınmıştır.

1.1-İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Denizli il merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Madde No	Anket Sorusu	\bar{X}	Ss	Açıklama
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.17	.86	Çoğu Zaman
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	3.11	.85	
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.98	.87	
20	Okul yönetimi, öğrenme güçlüğü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.96	.86	
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.93	.89	
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.92	.93	
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	2.88	.86	
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	2.86	.91	
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.82	.95	
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.79	1.03	
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırılmaktadır	2.78	.96	
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.76	.87	

10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir	2.69	1.01	Arasıra
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.66	.97	
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.58	.98	
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.54	1.00	
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.47	1.00	
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitilmiş anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.33	1.02	
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.32	1.03	
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.31	.97	
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.29	1.05	

Tablo 5’te görüldüğü gibi ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler, “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde, yönlendirme ve bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapma, velilere düşen sorumluluklar konularında velileri bilinçlendirme ve velilerle işbirliği içerisinde olma, rehberlik yapma konularında başarılı gördüklerini belirtmişlerdir. Buluç (2007) tarafından yapılan bir araştırma da ise, her ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki okullarda yöneticilerin bilgilendirme işlevi kapsamında yapmış oldukları faaliyetlerin oldukça sınırlı olduğu, bilgilendirme işlevinin genellikle üst sistemden gelen yazılı iletilerin, okul yönetimi aracılığı ile çalışanlara iletilmesi şeklinde gerçekleştiği belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini bilgilendirme konusunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin belirttikleri düşünceleriyle örtüştüğü söylenemez. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin ders başarılarının sözlü olarak bilgilendirme maddesinin yüksek düzeyde çıkmasına karşın yazılı olarak bilgilendirmenin “arasıra” yapıldığı görüşü dikkat çekicidir. Buluç (2007) tarafından yapılan araştırmada “okul yöneticileri bilgilendirme işlevleri konusunda yeterli tecrübeye sahip değildiler” bulgularıyla örtüşmektedir.

İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini Kaykanacı (2000) tarafından yapılan araştırmanın eğitim öğretim boyutundaki sonuçları ile örtüşmektedir. Kaykanacı’nın (2000) araştırma sonuçlarında okul yöneticilerinin öğrencilerle ilgili problemlerin çözümünü sağlama, öğrencilerin başarısına ilişkin aksaklıkları giderme konularına fazla zaman harcadıkları, en çok eğitim-öğretimle ilgili işlere zaman ayırdıkları anlaşılmıştır. İlköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticileri öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmekte ve velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmeye önem vermektedir. Kaşıkçı’nın (1996) yaptığı araştırmaya göre öğretmenlerin % 61’i etkin ders çalışma teknikleri konusunda velileri bilgilendirme ve % 50’si velilerin eğitim ve okula ilişkin bilgilendirmede yetersiz kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla çelişmektedir. İlköğretim okulu yöneticileri eğitim öğretime katkı sağlama açısından öğrenci velilerini okula çekmede önemli bir role sahiptir. Çünkü eğitim yaşam boyu devam eden uzun bir süreçtir. Başarılı ve sağlıklı bireyler yetiştirme görevi eğitim öğretimin neferi olan okul yöneticilerinin en önemli sorumluluklarından biridir. Bu sorumluluk ilköğretim okulu yöneticilerinin rehberliğinde ailelerle paylaşılmalıdır. İlköğretim okulu öğretmenleri eğitici kulüp, sosyal ve kültürel etkinliklerinin uygulaması sürecinde veli görüşlerini almada öğrenci velileriyle aynı düşünceleri taşımaktadır. İlköğretim okulu öğretmenleri veli görüşlerinin “arasıra” alındığını belirtmişlerdir. Eğitici kulüp çalışmalarında ve sosyal etkinliklerde velilerin görüşünün alınmaması da velilerle okul arasında boşluklar yaratabilir. Kaşıkçı’nın (1996) yaptığı araştırmada öğretmenlerin % 89’u velilere ev ziyaretleri yapılması konusunda kendilerini yetersiz görmesi ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini

desteklemektedir. İlköğretim okulu öğretmenlerine göre ilköğretim okulu yöneticileri tarafından kız çocukları için ev ziyaretleri yapılmadığı ve anne babayı ikna etmek için yeterince çaba gösterilmediği söylenebilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri

Madde No	Anket Sorusu	\bar{X}	Ss	Açıklama
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	2.84	.90	Çoğu Zaman
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	2.76	.90	
20	Okul yönetimi, öğrenme gücünü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.62	.89	
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.61	.84	
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.59	.85	
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarıları için okula çağırır.	2.58	.89	
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	2.58	.82	
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	2.56	.88	
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir.	2.54	.87	
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.54	.88	
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir.	2.43	.98	Arasıra
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.43	.89	
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.41	.86	
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır.	2.40	.96	
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır.	2.36	.97	
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir.	2.36	.91	
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir.	2.26	.87	
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitimli anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.18	.96	
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.14	.92	
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.07	.97	
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.06	.90	

Tablo 6’da görüldüğü gibi “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutunda ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yöneticileri öğrenme gücünü çeken öğrencilerin ailelerinin uzmanlarla işbirliği yapmasını, etkili verimli ders çalışmalarını ile ilgili eğitimlerinde, sınıf dışı eğitim faaliyetlerinde etkili olmaları konularında veli katılımının yüksek düzeyde olduğu

görüştüğüdürler. Ancak velilerin ders programları konularında, sınıf içi yapılacak eğitim-öğretim faaliyetleri konusunda bilgilenmede, kız çocuklarının okula gönderilmeleri, evlerinde çalışma olanağı bulamayan çocukların okul ortamından yararlandırılmasında, okulda gerçekleştirilecek eğitsel kulüp çalışmaları ile sosyal etkinliklerde veli katılımının “arasıra” olduğu belirtilmiştir. İlköğretim okulu öğretmenlerinin veli katılımı ile ilgili olarak belirtmiş oldukları görüşler ile öğrenci velilerinin veli katılım görüşleri arasında “arasıra” ve “çoğu zaman” görüşleri arasında belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Bu görüşlere göre, yöneticilerin daha çok okulun fiziki donanımıyla ilgili olacak çalışmalara ve yazışmalara ağırlık verdikleri söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin velileri ders bilgilendirme konusunda yeterli bilgilendikleri söylenemez. Genç (2005) tarafından gerçekleştirilen “İlköğretim 1. Kademedeki Okul-Aile İşbirliği ile İlgili Veli-Öğretmen Görüşleri” araştırma bulgularında velilerin katılımının yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada öğretmenler veli görüşmelerinin sağlıklı bir şekilde gerçekleştirildiği, velilerin öğretmenlerle görüşmeye çocuklarının başarı durumlarını öğrenme veya sosyal, psikolojik problemi olduğunda okula geldikleri; öğretmenlerin de velileri ders başarısında bir problemle karşılaştığında, disiplin problemi olduğunda velileri okula davet ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarının benzer özellikleri taşıdığı söylenebilir. Çünkü ilköğretim okulu öğretmenleri okul yönetimi velileri okula çağırdıklarında geldiklerini belirtmişlerdir. Yaylacı (1999) tarafından yapılan çalışmada yönetici ve öğretmenlere göre yöneticilerin ailelerin okulla daha fazla ilişki kurması için çaba göstermektedir. Yönetici ve öğretmenlere göre aileler okulda düzenlenen sosyal etkinliklere nadiren katılmaktadır. Okulda düzenlenen tanışma toplantılarına aileler yöneticilere göre hiç katılmazken; öğretmenlere göre ise nadiren katılmaktadırlar. Bu sonuç velilerin katılımıyla ilgili olarak ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerini desteklemektedir. İlköğretim okulu yöneticileri tarafından veliler okula sık sık gelmeleri yönünde teşvik edilmelidir. Velilerin okula uyumları çocuklarının eğitimine de yansımaktadır.

1.2-İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Eğitim Öğretime Katkı Sağlama Açısından Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Denizli il merkezindeki öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları kategorisindeki görüşleri “orta” düzeydedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Okul Uygulamalarında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Madde No	Anket Sorusu	\bar{X}	Ss	Açıklama
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.25	.89	Çoğu Zaman
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	3.24	.92	
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	3.10	.93	
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	3.08	.95	
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	3.05	1.00	
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir.	3.03	1.02	
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.96	1.09	

4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir	2.91	1.18
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.05
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.86	1.09
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.85	1.12
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırılmaktadır	2.83	1.07
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir	2.79	1.12
20	Okul yönetimi, öğrenme gücünü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.79	1.13
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.72	1.11
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır	2.72	1.14
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.41	1.17
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitilmiş anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.38	1.18
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.36	1.22
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir	2.30	1.16
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.25	1.18

Arasıra

Tablo 7’deki okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutundaki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, ilköğretim okulu yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir. Ancak ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini öğrencilerin ders başarısı konusunda yazılı olarak bilgilendirmeleri öğrenci velileri ve ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşlerinde bunun “arasıra” gerçekleştiği vurgulanmaktadır. İlköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini bilgilendirme, başarılı öğrencileri destekleme, çocukların sorunlarının çözümünde rehberlik etme, okulun yapmış olduğu sınıf dışı etkinlikleri konusunda bilgilendirme yapma konusunda veli görüşlerine göre başarılı olduğu belirtilmektedir. Ancak ilköğretim okulu yöneticilerinin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikleri düzenlemeyi ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre “arasıra” başvurduğu belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu öğretmenleri de velilerle aynı görüşü paylaşmaktadır. Buna göre okul yöneticilerinin bilgilendirmeyi sadece sözlü olarak algıladıkları söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu vurgulamasının hem ilköğretim okulu öğretmenlerinin hem öğrenci velilerinin okul uygulamalarındaki görüşlerinde yüksek düzeyde çıkması dikkat çekicidir. Kaykanacı (2000) tarafından yapılan araştırmadaki okul yöneticilerinin eğitim-öğretim işlerine önem verdiği ve fazla zaman harcadığı bulgusuyla örtüşmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında Veli Katılımında öğrenci velilerinin görüşleri Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarıları Hakkında Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri

Madde No	Anket Sorusu	\bar{X}	Ss	Açıklama	
15	Okul yönetimi eğitimde velilere düşen sorumluluklar konusunda velileri bilgilendirmektedir.	3.21	.93	Çoğu Zaman	
17	Okul yönetimi, veli görüşmelerinin öğrencinin okul başarısında önemli bir faktör olduğunu her fırsatta velilere vurgulamaktadır.	3.16	.97		
1	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında sözlü olarak bilgilendirmektedir.	3.10	.92		
21	Okul yönetimi başarılı öğrencilerin desteklenmesi için öğrenci velileriyle işbirliği içerisinde.	3.05	.97		
16	Okul yönetimi, öğrenci velilerini çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirmektedir.	3.03	.95		
10	Okul yönetimi, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirmektedir.	3.02	1.02		
18	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde yönlendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.98	1.02		
4	Okul yönetimi, öğrenci velilerini ders programları hakkında öğretim yılı başında bilgilendirmektedir.	2.93	1.14		
6	Okul yönetimi sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda velileri bilgilendirmektedir.	2.87	1.03		
19	Okul yönetimi, öğrencilerin öğrenim sürecinde yaşadıkları sorunların çözümünde bilgilendirme konusunda velilere rehberlik yapmaktadır.	2.86	1.06		
9	Okul yönetimi, sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır.	2.80	1.11		
3	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencilerin derslerindeki başarılar için okula çağırır.	2.79	1.07		
5	Okul yönetimi, sınıf dışı öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmektedir.	2.77	1.10		
20	Okul yönetimi, öğrenme gücünü çeken öğrencinin velisinin konu uzmanlarıyla işbirliği yapmasını sağlamaktadır.	2.77	1.14		
14	Okul yönetimi, velileri çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermektedir.	2.72	1.11		
8	Okul yönetimi, bedensel engeli olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken velilerden destek almaktadır.	2.66	1.14		
7	Okul yönetimi, eğitici kulüp çalışmaları ile diğer sosyal etkinlikleri organize etmek için velilerin görüşlerini almaktadır.	2.47	1.16		Arasıra
13	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için velileri ikna etmede toplumdaki örneklerden (eski mezunlar, meslek sahibi kadınlar, eğitimli anneler gibi) yararlanmaktadır.	2.46	1.19		
2	Okul yönetimi, öğrenci velilerini öğrencinin ders başarısı hakkında yazılı olarak bilgilendirmektedir.	2.46	1.17		
11	Okul yönetimi, evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak velilere yardımcı olmaktadır.	2.37	1.21		
12	Okul yönetimi, kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapmaktadır.	2.29	1.16		

Tablo 8’deki “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” boyutundaki öğrenci velilerinin görüşlerine göre, velilere düşen sorumlulukları yerine getirme, öğrenci velilerinin çocuklarının etkili ve verimli ders çalışmalarına katkı sağlamaları için bilgilendirme, öğrencilerin ev ortamında öğrenme isteğini devam ettirebilmeleri için velileri bilinçlendirme çalışmalarına veli katılımının yüksek düzeyde olması dikkat çekicidir. “Eti senin kemiği benim” anlayışıyla her şeyi okuldan bekleyen veliler değil, bilinçlendirilmek isteyen velilerin ağırlıkta olduğunu göstermesi açısından bu sonuç önemlidir. Genç (2005) tarafından yapılan araştırmada öğrenci velilerinin okullarda yılda iki kez yapılan veli toplantılarına katılımlarının yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu da araştırma sonuçlarıyla

örtüşmektedir. Veli katılımı sürecinde ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleriyle velilerin görüşlerinin örtüştüğü görülmektedir. Velilerin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikler hakkında ilköğretim okulu yöneticilerinin görüşlerine başvurmak istemesine rağmen “arasıra” yapılan faaliyetlere “arasıra” katılım gösterdikleri görülmektedir. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitici kulüp çalışmaları ve diğer sosyal etkinlikleri düzenlerken veli görüşlerine önem vermediği ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre söylenebilir. Velilerin katılımının az olması hakkında, velilerin okuldaki yapılacak etkinliklerde görüşlerini vermektan çekindikleri ya da velilerin sadece okuldaki akademik başarıya odaklı oldukları şeklinde iki farklı yorum düşünülebilir.

2. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri; (1) cinsiyete, (2) eğitim durumuna, (3) medeni durumuna, (4) branşına göre bir farklılık gösterip göstermediği ayrı ayrı incelenmiştir.

2.1-Cinsiyete göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	177	2.64	.68745	-1.457	.146	----
		Erkek	138	2.75	.68858			
	Veli Katılımı	Kadın	177	2.48	.68017	2.413	.016	Fark vardır*
		Erkek	138	2.30	.57161			

*p < 0.05

Tablo 9’da görüldüğü gibi ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler \bar{X} (2.48) ve ilköğretim okulundaki erkek öğretmenlerin görüşleri arasında \bar{X} (2.30) istatistikî açıdan “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılık vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre ilköğretim okulu yöneticilerini daha başarılı bulmuşlardır. Veli katılımı boyutunda velilerin okula gelmede istekli olmadıkları erkek ilköğretim okulu öğretmenleri tarafından düşünülmede olduğu görülebilir. Bunda sosyo-ekonomik durum ve ailenin geçmiş eğitim yaşantılarının da veli katılımında etkili olabileceği düşünülebilir. Ancak velilerin çoğunluğunu ev hanımlarının oluşturması ve diğer veli çeşitlerinin de katılımlarının sadece veli toplantıları ya da olumsuz bir durumda gerçekleştirildiği Genç (2005) tarafından yapılan araştırma bulgularında da görülmektedir.

2.2-Eğitim durumu, medeni durum ve branşa göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin görüşleri arasında “eğitim durumu,

medeni durum, branş” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo 10 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşleri Arasında “eğitim durumu, medeni durum, branş” Değişkenlerine Göre Fark

Değişken	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	P	Fark
Eğitim durumu	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.655	2	.327	.688	.503	----
		Gruplar İçi	148.48	312	.476			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.304	2	.152	.370	.691	----
		Gruplar İçi	128.22	312	.411			
		TOPLAM	128.53	314				
Medeni durum	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.684	2	.342	.719	.488	--
		Gruplar İçi	148.45	312	.476			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	.256	2	.128	.311	.733	--
		Gruplar İçi	128.27	312	.411			
		TOPLAM	128.53	314				
Branş	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	.641	3	.214	.447	.719	----
		Gruplar İçi	148.49	311	.477			
		TOPLAM	149.13	314				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	1.29	3	.431	1.05	.369	----
		Gruplar İçi	127.23	311	.409			
		TOPLAM	128.53	314				

3. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

İlköğretim okulu yöneticilerinin; eğitim öğretime katkı sağlama açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında öğrenci velilerinin görüşleri; (1) cinsiyete, (2) eğitim durumuna, (3) medeni durumuna, (4) mesleğine, (5) öğrencisinin sınıfına göre farklılık gösterip göstermediği ele alınmıştır.

3.1-Cinsiyete göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Cinsiyete” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Kadın	216	2.63	.70305	-2.493	.013	Fark vardır*
		Erkek	169	2.80	.67094			
	Veli Katılımı	Kadın	216	2.61	.72266	-2.701	.007	
		Erkek	169	2.80	.69431			

*p < 0.05

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, yüksek düzeyde erkek öğrenci velileri \bar{X} (2.80), düşük düzeyde kadın öğrenci velileri \bar{X} (2.63) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Bu bulgu Canpolat’ın (2001) araştırmasında belirttiği; “anneler çocukları ile ve dolayısıyla da okul ile daha çok ilgilenmektedir” bulgusuyla örtüşmemektedir. Yöneticinin cinsiyeti okul aile ilişkisini etkileyebilir. Çünkü okulla iletişim kuranlar genellikle annelerdir. Yöneticilerin genellikle erkek olması toplumumuzda “baba ve koca” figürü hâkim olduğu için, kadın öğrenci velilerinde çekimsellik yaratmış olabilir. Bu nedenle erkek öğrenci velileri okul aile ilişkilerinde daha az sorun yaşadıklarını düşünüyor olabilirler. Ayrıca ülkemizde babanın işte çalışması, annenin evde çocuklarını büyütmesi kanısı hala yaygındır. Çocuğunun eğitim sürecinde her konuyla ilgilenen anne olduğundan, babalar sadece bir sorun olduğunda veya veli toplantılarına katılmak için okula gidiyor olabilir. Çeviş’in (2002) belirttiğine göre; okul-aile işbirliği ve iletişimde var olan durum düzeyinde veli cinsiyetine göre ortalamalarda bayan velilerin ortalaması daha yüksek çıkmıştır. Bu bulguya göre “bayan veliler okul-aile işbirliği ve iletişimi konusunda erkek velilerden daha duyarlıdır” sonucu belirtilmiştir. Bu bağlamda kadın velilerin erkek velilere göre ilköğretim okulu yöneticilerinden okul uygulamalarında daha fazla beklenti içinde oldukları söylenebilir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında, yüksek düzeyde erkek öğrenci velileri \bar{X} (2.80), düşük düzeyde kadın öğrenci velileri \bar{X} (2.61) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Akkök’e (1999) göre toplumumuzda, genel olarak bakıldığında özellikle annelerin eğitim seviyelerinin düşük olması, çocuklarına gerek ev ortamında çeşitli becerileri kazandırmalarına gerekse okuldan beklenen akademik katkılara yeterince cevap verememeleri kadın öğrenci velilerinin ilköğretim okulu yöneticilerini okul uygulamaları ve veli katılımında başarılı bulmalarına sebep olarak gösterilebilir.

3.2-Eğitim durumuna göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “eğitim durumu” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir.

Tablo 12 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Eğitim Durumu”na Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	1.59	5	.319	.661	.654	----
		Gruplar İçi	183.25	379	.484			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.74	5	.549	1.072	.375	----
		Gruplar İçi	194.20	379	.512			
		TOPLAM	196.95	384				

3.3-Medeni durumuna göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 13 ve 14’de gösterilmiştir.

Tablo 13 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	8.23	2	4.120	8.911	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	176.60	382	.462			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	2.80	2	1.401	1.757	.065	----
		Gruplar İçi	194.14	382	.508			
		TOPLAM	196.95	384				

*p < 0.05

Tablo 14 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamalarında Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Medeni Durumuna” Göre Fark (Scheffe Testi)

Okul Uygulamaları	N	Subset for alpha=.05	
		1	2
Dul	18	2.05	
Evli	353	2.74	
Bekar	14	2.74	
Sig.	385	1.00	1.00

Tablo 13 ve 14 incelendiğinde ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre okul uygulamalarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamalarında, en yüksek düzeyde bekâr öğrenci velileri \bar{X} (2.74), yüksek düzeyde evli öğrenci velileri \bar{X} (2.74), düşük düzeyde dul öğrenci velileri \bar{X} (2.05) görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından bekar ve evli öğrenci velileri okul uygulamalarında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede dul öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. Çağdaş eğitimi gerçekleştirebilecek bir okulun yaratıcı, araştırmacı, sorgulayan ve öğrendiklerini yaşamında uygulayabilen, sağlıklı kişilikler geliştirmeyi amaçlaması gerekir (Can, 2006). Medeni duruma göre farklılığın oluşmasında özellikle dul velilerin okul yöneticilerinden çocuklarının maddi açıdan desteklenmesi ve bunun yanı sıra çocuklarının kötü davranışlarda bulunmasının engellenmesi ile derslerindeki başarılarının artırılmasında beklentilerinin olması gösterilebilir. Maddi yetersizliklerin hem evli olanlar hem de dul olanlar arasında önemli etken olacağı da düşünülebilir. Bu açıdan eğitim öğretime katkı getirmede velilerin katkı sağlamada eğitim durumu ve medeni durumunun yanında ekonomik durumunda etkili olacağı söylenebilir. Dul öğrenci velilerinin çocuklarının eğitim sürecini tek başına sürdürmeye çalışırken zorlandıkları ve bu nedenle ilköğretim okulu yöneticileri tarafından okul uygulamalarında kendilerine bilinçlendirme, rehberlik ve yönlendirme konularında yeterli desteğin sağlanmadığını düşündükleri söylenebilir. Veli katılımında ise ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “medeni durum” değişkenine göre veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

3.4-Mesleğine göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 15 ve 16’da gösterilmiştir.

Tablo 15 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	12.69	4	3.175	7.008	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	172.15	380	.453			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	16.28	4	4.070	8.561	.000	Fark vardır*
		Gruplar İçi	180.67	380	.475			
		TOPLAM	196.95	384				

*p < 0.05

Tablo 16 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Mesleğine” Göre Fark (Scheffe Testi)

Okul Uygulamaları Meslek	N	Subset for alpha=.05		Veli Katılımı Meslek	N	Subset for alpha=.05	
		1	2			1	2
Memur	70	2.45		Memur	70	2.41	
Ev Hanımı	136	2.65	2.65	Ev Hanımı	136	2.60	
Esnaf	48	2.71	2.71	Serbest Meslek	48	2.71	2.71
Serbest Meslek	48	2.72	2.72	Esnaf	48	2.78	2.78
İşçi	83		3.01	İşçi	83		3.02
Sig.		.235		Sig.		.053	.155

Tablo 15 ve 16’ ya göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Okul uygulamalarında, işçi öğrenci velileri \bar{X} (3.01), daha yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri \bar{X} (2.72), esnaf öğrenci velileri \bar{X} (2.71) okul yöneticileri tarafından en yüksek düzeyde eğitim-öğretime katkı getirildiğini düşünürken, ev hanımı öğrenci velileri \bar{X} (2.65) düşük düzeyde, memur öğrenci velileri de \bar{X} (2.45) en düşük düzeyde görüşlerini belirtmişlerdir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamalarında memur öğrenci velileriyle diğer meslek guruplarındaki öğrenci velilerinin görüşleri arasında farklılıklar görülmektedir. Memur öğrenci velileri okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır. Sebepleri arasında okul yöneticileri ile memur veliler arasındaki bilgilendirme konusundaki eksiklikleri ile iletişim kopuklukları gösterilebilir. Yeteri derecede bilgilendirmenin olmayışı da sayılabilir. Bir diğer neden de memur öğrenci velilerinin beklentilerinin “eğitim-öğretim” açısından diğer velilere göre çok fazla olması olabilir. Bilgi desteği, grup toplantıları (konferans, seminer, panel, sohbet toplantıları gibi) ve bireysel görüşmeler yoluyla yapılır. Bu yolla ailelerin, çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilerinin artırılması ve anne babalık yeteneklerinin desteklenmesi sağlanabilir (Can ve Ömeroğlu, 2005). Bu şekilde çocukların gelişimlerinin sağlanması olanaklı olabilecektir. Veliler yöneticilerin okulla ilgili işlemleri gerçekleştirmede etkili olabildikleri düşüncesini taşımamaktadır.

Veli katılımında ise, en yüksek düzeyde işçi öğrenci velileri \bar{X} (3.02), daha yüksek düzeyde esnaf öğrenci velileri \bar{X} (2.78), yüksek düzeyde serbest meslekteki öğrenci velileri \bar{X} (2.71), düşük düzeyde ev hanımı öğrenci velileri \bar{X} (2.60), en düşük düzeyde memur öğrenci velileri \bar{X} (2.41) görüşlerini belirtmişlerdir. Arslan ve Nural’ın (2004:162) yaptığı araştırmaya göre, velilerin büyük çoğunluğunun okul ile işbirliğine girmeye hazır, ancak bu işbirliğinin nasıl başlatılarak sürdürüleceğine ilişkin nelerin yapılabileceği konusunda önemli bir rehberlik ihtiyacı içinde oldukları saptanmıştır. Buna göre, eğitim öğretime katkı sağlama boyutunda ev hanımlarının katılımının yüksek olmasının yanında çocuklarının gelişimlerinin artırılmasında yardımcı olamamaları gösterilebilir. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından memur velilerin veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini başarılı bulmamalarının sebebi olarak memur velilerin çalışma saatleri nedeniyle okulun etkinliklerine katılamamaları düşünülebilir.

3.5-Öğrencisinin sınıfına göre

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğrencisinin sınıfı” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemiştir.

Tablo 17 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğrencisinin Sınıfı” na Göre Fark

Boyut	Kategori	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Orta laması	F	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Gruplar Arası	5.28	7	.755	1.586	.138	----
		Gruplar İçi	179.56	377	.455			
		TOPLAM	184.84	384				
	Veli Katılımı	Gruplar Arası	4.23	7	.605	1.183	.311	----
		Gruplar İçi	192.71	377	.511			
		TOPLAM	196.95	384				

4. Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Tartışma

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından okul uygulamaları ve veli katılımında öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında okul uygulamaları ve veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğretmen ve veli oluşları” değişkenine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığı Tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18 İlköğretim Okulu Yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” Açısından Öğrenci Velilerini Okula Çekme Başarısı Hakkında Okul Uygulamaları ve Veli Katılımında İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin ve Öğrenci Velilerinin Görüşleri Arasında “Öğretmen ve Veli Oluşlarına” Göre Fark

Boyut	Kategori	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	P	Fark
Eğitim Öğretime Katkı Sağlama	Okul Uygulamaları	Öğretmen	315	2.69	.68917	-.337	.736	----
		Veli	385	2.71	.69381			
	Veli Katılımı	Öğretmen	315	2.40	.63979	-5.606	.000	Fark vardır*
		Veli	385	2.69	.71617			

*p < 0.05

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından ilköğretim okulu yöneticilerinin öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında veli katılımında, öğrenci velilerini okula çekme başarısı hakkında yüksek düzeyde veliler \bar{X} (2.69), düşük düzeyde öğretmenler \bar{X} (2.40) görüşlerini belirtmişlerdir. Bu sonucun Kaykanacı (2003) tarafından gerçekleştirilen araştırma bulgularında vurgulanan eğitim öğretim işlerine ağırlık verme sonucuyla benzerlik taşıdığı söylemek güç olacaktır. Çünkü öğretmen ile veliler aynı düşünceyi paylaşmamaktadırlar. Veli katılımında öğretmenler öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerini “Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada” daha az başarılı görmektedirler. İlköğretim okulu öğretmenleri eğitim sürecinde öğrencinin geleceğe hazırlanması yükünü, öğrenci ve öğrenci velisiyle

birlikte taşımaktadır. İlköğretim okulu öğretmenleri, bu zor görevde olması gerekenleri görevleri gereği öğrenci velilerinden daha çok bilmektedir. Buna göre ilköğretim okulu öğretmenlerinin, ilköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim-Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımını sağlamada yeterli ortam ve şartları oluşturmadıklarını düşündükleri söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Denizli ili merkezindeki ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin “eğitim öğretime katkı sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları “okul uygulamaları” ve “veli katılımı” kategorilerinde ele alınmıştır. İlköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerine göre ilköğretim okulu yöneticilerinin, öğrencilerin ders başarılarının sözlü olarak bilgilendirme maddesinin yüksek düzeyde çıkmasına karşın yazılı olarak bilgilendirmenin “arasıra” yapıldığı görüşü dikkat çekicidir. Buna göre okul yöneticilerinin bilgilendirmeyi sadece sözlü olarak algıladıkları söylenebilir. İlköğretim okulu yöneticilerinin okul eğitici kulüp ile diğer sosyal etkinlikleri düzenlemeyi ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre “arasıra” başvurduğu belirtilmektedir. Bu durumda ilköğretim okulu öğretmenleri de velilerle aynı görüşü paylaşmaktadır. İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitici kulüp çalışmaları ve diğer sosyal etkinlikleri düzenlerken veli görüşlerine önem vermediği ilköğretim okulu öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerine göre söylenebilir. Velilerin katılımının az olması hakkında, velilerin okuldaki yapılacak etkinliklerde görüşlerini vermekten çekindikleri ya da velilerin sadece okuldaki akademik başarıya odaklı oldukları şeklinde iki farklı yorum düşünülebilir.

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından veli katılımında ilköğretim okulundaki kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre ilköğretim okulu yöneticilerini daha başarılı bulmuşlardır.

“Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında okul uygulamalarında ve veli katılımında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “cinsiyet” değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından erkek öğrenci velileri okul uygulamalarında ve veli katılımında ilköğretim okulu yöneticilerini öğrenci velilerini okula çekmede kadın öğrenci velilerine göre daha başarılı bulmuşlardır. İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında öğrenci velilerinin görüşleri arasında “meslek” değişkenine göre okul uygulamalarında ve veli katılımında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark vardır. Memur öğrenci velileri okul uygulamalarında “Eğitim Öğretime Katkı Sağlamada” ilköğretim okulu yöneticilerini daha az başarılı bulmaktadır.

İlköğretim okulu yöneticilerinin “Eğitim Öğretime Katkı Sağlama” açısından öğrenci velilerini okula çekme başarıları hakkında veli katılımında ilköğretim okulu öğretmenlerinin ve öğrenci velilerinin görüşleri arasında “öğretmen ve veli oluşları” değişkenine göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık görülmemiştir fakat veli katılımında fark vardır.

Araştırmanın bulgularına göre şunlar önerilebilir:

İlköğretim okulu yöneticileri:

1. Planlı bir biçimde ev ziyaretlerine zaman ayırarak öğrenci velilerine rehberlik yapmalı ve velileri bilgilendirmelidir. Ev ortamında öğrenme isteğine uygun şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini gördükten sonra öğrencinin öğrenme isteğini devam ettirebilmesi için velileri bilinçlendirmelidir.
2. Öğrenci velilerini öğrencilerin ders başarıları hakkında sadece sözlü olarak bilgilendirmekle yetinmeyip öğrencinin ders başarısını yazılı olarak da bilgilendirmelidir.
3. Öğrencilerin akademik başarılarını artırmada destek için yapacakları eğitici kulüp çalışmalarıyla diğer sosyal etkinlikleri organize etmede öğrenci velilerinin görüşlerini almalıdır.
4. Evde derslerine çalışmak için imkân bulamayan öğrencilere okulda çalışma ortamı hazırlayarak öğrenci velilerine yardımcı olmalıdır.
5. Öğrenci velilerini çocuğun eğitimi konusunda bilinçlendirmek için ana-baba eğitimine ağırlık vermelidir.
6. Kız çocuklarının öğrenim hayatına devam etmeleri için ev ziyaretleri, anne-baba ikna toplantıları yapılmalıdır.
7. Bedensel engeli ve sürekli hastalığı olan öğrenciler için, gerekli eğitim tedbirlerini alırken öğrenci velilerinden destek almalıdır.
8. Sınıf içi öğretim etkinlikleri konusunda öğrenci velilerini bilgilendirmelidir.

Kaynaklar

- Akkök, F.(1999). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi (Öğretmen El Kitabı)*, Özgür Yayınları, İstanbul.
- Arıkan R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara
- Arslan, Ü. ve Nural, E. (2004). Okul Öncesi Eğitiminde Okul-Aile İşbirliğinin Önemi, *Milli Eğitim Dergisi*, 162, [http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm\(07.07.2006\)](http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/160/icindekiler.htm(07.07.2006))
- Balcı, A.(1995a) İlköğretimde Öğretimin Niteliğinin Geliştirilmesi, www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr/02.03.2007
- _____ (1995b). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem Teknik ve İlkeler*, 72 TDFO Bilgisayar Yayıncılık, Ankara
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Yönetimi*, Yargıcı Matbaası, Ankara.
- Buluç, B.(2007) İlk ve Ortaöğretim Kurumlarında Okul Yöneticilerinin Bilgilendirme İşlevini Gerçekleştirme Düzeyleri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (1) [http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html\(31.12.2007\)](http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html(31.12.2007))
- Can, G.(2006). Ailelere ve Velilere Rehberlik, *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Ünite 7* <http://www.aof.edu.tr> (19.12.2006).
- Can M.ve E.Ömeroğlu.(2005). Okul Öncesi Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, <http://www.meb.gov.tr>, (10.11.2007).
- Canpolat, T (2001). *Öğretmen Aile İşbirliği ile Ailelerin Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çalık, T. (2003).Öğrenen Örgütler Olarak Eğitim Kurumları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8, <http://www.manas.kg/> 02.03/2007
- Çelik, N.(2005). *Okul Aile İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çeviş, M. (2002). *Denizli İli Merkez İlköğretim Okullarındaki Okul Aile İşbirliğinin Yönetici, Öğretmen ve Veli Tarafından İdeal ve Pratik Düzeyde Değerlendirilmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Genç, S.Z.(2005). İlköğretim 1. Kademedeki Okul Aile İşbirliği ile İlgili öğretmen ve Veli Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (2). [http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html\(31.12.2007\)](http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv.html(31.12.2007))
- Karlıdağ, F. ve Ertürk, S. (2003). Özel Eğitim/ Sorunlar, Yaklaşımlar, Öneriler. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, Sayı:39
- Kavak, Y; Ekinci, C E ve Gökçe, F (1997).*İlköğretimde Kaynak Arayışları-Bir Araştırma*. Şafak Matbaacılık, Ankara.
- Kaykanacı, M. (2000). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Yönetim İşlerine Verdikleri Önem ve Harcadıkları Zaman*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaşıkçı, M.(1996). *İlköğretimde Velilerle İşbirliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlilikleriyle İlgili Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, V. (1997). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Anı Yayıncılık, Ankara
- Şişman, M. (1986). *Orta Dereceli Okullarda Okul-Aile Birliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Tanaydın, D. ve Şimşek, H. (2002). İlköğretimde Veli Katılımı: Öğretmen-Veli-Psikolojik Danışman Üçgeni, *İlköğretim Online Dergisi*, 1(1), <http://www.ilkogretimonline.com> (28.11.2006).
- Taymaz, H.(1995).*Okul Yönetimi*, Saypa Yayın Dağıtım, Ankara.
- Yaylacı, A. F. (1999).*İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı*,(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Zeki,M.(2006).Ailelerin Eğitime Katılımı, www.Psiko-Dan.com, (10.01.2007).